

Žilina má svojho biskupa

Prvého biskupa novej diecézy Tomáša Galisa uviedli v sobotu do úradu

Nová diecéza rímskokatolíckej cirkvina severe Slovenska vznikla v roku, keď Žilina oslavuje 800. výročie prvej písomnej zmienky.

V žilinskej športovej hale uviedli v sobotu Tomáša Galisa do úradu žilinského diecézneho biskupa. Aj formálne tak vznikla nová žilinská katolícka diecéza. Biskupskú berlu odovzdal Galisovi bratislavský arcibiskup metropolita Stanislav Zvolenský.

Na slávnostnej svätej omši v hale na Bôriku sa zúčastnilo viac ako dvetisíc veriacich. „Trošku sme típli, či sa hala naplní, ale bola preplnená. Aj to je znak, že ľudia čosi cítia, čosi hľadajú, že aj tie ľudské srdcia chcú byť naplnené hodnotami, ktoré im cirkev prináša,“ povedal žilinský dekan Ladislav Stromček.

Arcibiskup ocenil vznik diecézy

„Človek má vždy malú dušičku, lebo to ohúrenie, že si prvý, je síce dôležité, ale myslím si, že oveľa dôležitejšie je, aby som v tom štarte cítil aj podporu tých, s ktorými to chcem zvládať,“ povedal päťdesiatšesťročný biskup Galis krátko po slávnostnej inaugurácii.

Veriacich chce nový biskup viesť vo svete, ktorý, ako povedal, je bez hodnôt, liberalizovaný a voči všetkému zhovievavý.

„Považujem za veľmi správne, že Žilina sa stala diecéznym mestom,“ povedal bratislavský arcibiskup Zvolenský.

Podľa Galisa sa o zriadení novej diecézy práve na severe Slovenska hovorilo už dávno, podarilo sa to práve v roku, keď mesto oslavuje osemdesiat rokov od prvej písomnej zmienky.

Zriadenie novej diecézy práve v Žiline veľmi oceňujú aj veriaci.

„Som rada, pretože biskupa budeme mať teraz bližšie,“ povedala 42-ročná Kveta Hornišová zo Žiliny.

Nová diecéza má štyristotisíc veriacich

Žilinská diecéza vznikla z veľkej časti odčlenením z Nitrianskej a súčasťou aj Banskobystrickej diecézy. Zriadil ju pápež Benedikt XVI. 14. februára tohto roku.

Nová diecéza má desať dekanátov, 97 farností a 150 diecéznych kňazov. Žije v nej približne 550-tisíc obyvateľov, 392-tisíc z nich sa hlási ku katolíckej cirkvi.

Katedrálom sa stal doterajší farský Kostol Najsvätejšej Trojice v Žiline.

To ohúrenie, že si prvý, je síce dôležité, ale dôležitejšie je, aby som v tom štarte cítil aj podporu tých, s ktorými to chcem zvládať.

Michal Trško
SME, 17.3.2008

Našli Tisove okuliare a zvyšky ruženca

Na predpokladanom mieste posledného odpočinku prezidenta slovenského štátu Dr. Jozefa Tisa sa pri exhumácii našli jeho osobné veci a je pravdepodobné, že leží v Bratislave na Martinských cintoríne. Tvrdí to architekt Stanislav Májek, ktorý vytvoril ideové a výtvarné riešenie pomníka Jozefa Tisa, ale aj pamätníka Andreja Hlinku v bratislavskom Ružinovce.

„O pravosti hrobu som bol presvedčený odvtedy, čo Pavol Čarnogurský zverejnil informáciu prokurátora Rašlu, že telo sa nachádza na Martinských cintoríne a s veľkou

presnosťou opísal miesto hrobu,“ uviedol. „Keď som dostal fotokópiu z pohrebnej knihy, v ktorej je uvedené, že v hrobe č. 183 bol pochovaný 19. 4. 1947 Dr. Tiso Jozef - dekan, farár, čo bolo za totalitárskou preplepenou, nadobudol som takmer istotu. To sa potvrdilo pri exhumácii, keď sme našli osobné predmety nebožieho - okuliare v púzdre, zvyšky ruženca, topánky, ktoré nosil pri procese, i zachovaný kolárik a zvyšok štóly, ktoré mu vložil pochovávací kňaz Jozef Stašo pri pohrebe do truhly,“ povedal Májek. (tasr), Plus jeden deň, 17.3.2008

Tieňová krížová cesta

Deti zo Špeciálnej základnej školy svätého Maximiliána Mária Kolbeho v Spišskej Novej Vsi dnes hrali divadlo. Témou ich predstavenia v tomto predveľkonočnom období bola krížová cesta.

Kludia Budzová, redaktorka: „Osem mentálne a viacnásobne postihnutých detí stvárnilo 14 zastavení krížovej cesty. Dokázali ju nacvičiť za 4 dni.“

Mária Janusová, učiteľka, režisérka predstavenia: „Keď človek má k tým deťom lásku, tak je to super, dá sa to. Niekedy sa stávalo, že niektoré deti nechceli vystúpiť.“

Kludia Budzová, redaktorka: „Strach pred obecnosťou im pomohlo prekonať plátno, pretože krížová cesta bola stvárnena tieňohrou.“

Denis Semančák, žiak ŠZŠ, stvárňoval Ježiša: „Tréma bola, lebo veľa ľudí prišlo.“

Kludia Budzová, redaktorka: „Križová cesta zobrazuje aj posledné hodiny pozemského života Ježiša Krista. Postavy z Nového zákona, ktoré v príbehu vystupujú deti dobre poznajú.“

Lukáš Filipák, žiak ŠZŠ, stvárňoval Šimona: „Šimon to má Ježiškovi nosiť kríž.“

Denis Semančák, žiak ŠZŠ, stvárňoval Ježiša: „To bol ťažký kríž.“

Žiačka ŠZŠ, stvárňovala Panenku Máriu: „Panenku Máriu. Plakala za Pánom Ježišom, lebo ho mučili a mu trhali chrbát a bol celý od krvi.“

Kludia Budzová, redaktorka: „Križová cesta v netradičnom podaní zaujala obecenosť. V hľadisku sedeli babičky a dedkovia z blízkeho domova dôchodcov, ale aj rodičia a príbuzní detí.“

Anketa:

Opýtaná 1: „Ozaj krásny duševný zážitok. Že aj s týmito dečkami sa dá niečo urobiť.“

Opýtaná 2: „Je to veľká sila a pevná vôľa, aby vedeli s takými deťmi pracovať. A pritom všetkom želim všetkým pekné požehnané Veľkonočné sviatky.“

Kludia Budzová
TV Markíza, 17:00, 14.3.2008

Zachránili 220-ročný organ

Keď pred 18 rokmi v kostole v Tvrdošíne likvidovali vyše 200 rokov starý organ, istý kňaz nechcel, aby ho spálili a tak ho previezol do svojej farnosti v Poprade. Vďaka štedrému sponzorovi sa ho podarilo za polroka zreštaurovať. Svoje miesto našiel v kostole v centre Popradu.

Kostol svätého Egídia na popradskom námestí je z 13. storočia a organ nikdy nemal. Dnes sa ale z chrámu tento kráľovský hudobný nástroj ozýval. Pôvodne je síce z Oravy, no dušu mu vdýchli tu pod Tatrami dvaja zruční majstri.

Ján Bís, výrobca organov: „Bola to veľká výzva a výsledok myslím si, že stojí zato.“

Reštaurátori zachránili a vynovili skriňu organu. Bratia Bísovcí sa postarali o úplne novú nástrojovú časť. Čo sa dalo, vyrobili vo svojej dielni v neďalekej Hranovnici.

Ján Bís, výrobca organov: „Tento nástroj má zhruba 900 píšťal a taká zaujímavosť tohto nástroja je, že má tu jazykový register Šalmaj, ktorý vyrobili v Nemecku.“

Veľkosťou sa tento organ síce nevyrovná najväčšiemu organu v Poprade, no silu má poriadnu.

Gabriel Bís, výrobca organov: „Ja by som ho prirovnal k takému Dávidovi. Máme aj Goliáša v konkatedrále, tam je trojmanuálový veľký obor, toto je maličký jednoduše Dávid, ktorý svojim zvukom porazil toho obra Goliáša.“

Dominik Kojš, organista: „Podľa mňa má v tomto priestore fantastický zvuk.“

Tento kostolík je podľa tunajších majstrov nedocenený najmä Popradčanmi. Veria preto, že aj zreštaurovaný organ pomôže tomuto chrámu prinavrátiť zašlú slávu. **Ján Tribula**

TV Markíza, 19:00, 15.3.2008

Zomrela líderka hnutia Fokoláre

RÍM, BRATISLAVA. Chiara Lubichová, zakladateľka katolíckeho hnutia Fokoláre a jedna z najvplyvnejších žien v katolíckej cirkvi zomrela včera v Ríme vo veku 88 rokov. Nositeľka ceny UNESCO bola

prvou ženou na čele významného náboženského hnutia, schváleného Vatikánom. Zasadzovala sa za medzináboženský dialóg a hodnoty tradičnej rodiny. **(toh)**

SME, 15.3.2008

Vatikán: Pápež posvätil ratolesti

Sviatočný týždeň otvoril omšou aj Pápež Benedikt XVI. Na vatikánskom Námestí svätého Petra požehnal svätenou vodou palmové a olivové ratolesti. Oblečený v zlato-červenom rúchu pripomenul, že počas Veľkého týždňa budú veriaci spomínať na najúžasnejšiu drámu v dejinách. Pápež tiež naliehavo vyzval na mier v Iraku a ukončenie masakry v krajine. **STV, 19:30, 16.3.2008**

Kvetná nedeľa

Kresťania dnes slávia poslednú pôstnu, takzvanú Kvetnú nedeľu. Začína sa ňou najdôležitejší cirkevný týždeň v roku. Je známy pod názvami Veľký, Svätý, Pašiový a v evanjelickej cirkvi i Tichý. Pre katolíkov je dňom Svetovým dňom mládeže. Gréckokatolíci v Bratislave oslávia Veľkonočné sviatky prvýkrát v histórii s vlastným biskupom.

Ludia vystielali pánovi Ježišovi cestu do Jeruzalema palmovými listami. Aj preto sa dnešná nedeľa nazýva nielen Kvetnou ale aj Palmovou. Od siedmeho storočia kňazi v tento deň posväcujú v kostoloch ratolesti, tzv. bahniatka, ktoré majú ochrániť ľudí aj ich obydlia pred nešťastím a pohromami.

Peter Rusnák, bratislavský gréckokatolícky eparcha: „Dnešná nedeľa je naozaj taká mimoriadna, že v rámci tohto veľkého pôstu zrazu zaznie taký nádherný akord takej radosti, vstup Ježiša Krista.“

Podľa Bratislavského eparchu

je dôležité uvedomiť si, že Ježiš neprišiel medzi ľudí ako svetský panovník ale na osliatku s veľkou pokorou, ktorá sa z dnešného sveta vytráca. Práve táto nedeľa by mala byť symbolom pokory a duchovnej radosti.

Anketa: „Kvetná nedeľa je pre mňa prípravou na Veľkú noc.“

„Oslavujeme Krista, ktorý prichádza slávnostne do Jeruzalema, aby zomrel, aby zomrel za moje hriechy a aby vstal z mŕtvych.“

(koniec ankety)

Podľa eparchu je dôležité, aby si ľudia uvedomili, že život so sebou neprináša len radosti.

Peter Rusnák, bratislavský gréckokatolícky eparcha: „Vidieť za tými ťažkosťami večný život a večnú radosť, to čo je vlastne potom Veľká noc a pascha.“

Kvetnou nedeľou sa pre kresťanov začína Veľký alebo Svätý týždeň. Počas neho si pripomenú pamiatku ukrižovania a smrti Ježiša Krista a jeho zmŕtvychvstanie. **STV, 19:30, 16.3.2008**

NOVÉ GLOBÁLNE HRIECHY

Keď pápež Gergor Veľký zverejnil v siedmom storočí zoznam siedmich smrteľných hriechov, netušil, že na začiatku 21. storočia k nim pridajú ďalších sedem. K pôvodným hriechom pribudli genetická modifikácia, experimentovanie na ľuďoch, znečisťovanie životného prostredia, sociálne bezprávie, zapríčiňovanie chudoby, nenásytnosť po peniazoch a užívanie drog. Hovorca Konferencie biskupov Slovenska Ján Kováčik tvrdí, že ide o zaktuálnenie pôvodných hriechov. **Profit, 19.3.2008**

Pápež Benedikt XVI. vyzval na dialóg a toleranciu medzi Číňanmi a Tibetanmi

Pápež Benedikt XVI. vyzval na dialóg a toleranciu medzi Číňanmi a Tibetanmi, ktorí sú účastníkmi najhorších nepokojov v himalájskom regióne za posledné desaťročia. V súvislosti s násilím v Tibete vyjadril žiaľ a bolesť.

Rádio HEY, 20.3.2008

SMK: Je za biskupa maďarskej národnosti

Pál Csáky v relácii STV O päť minút dvanásť odmietol, že by požiadavka na katolíckeho biskupa maďarskej národnosti bola separačnou snahou. Líder SMK to označil naopak za integráciu, keďže biskup by bol členom Konferencie biskupov Slovenska. Podľa neho existuje elegantné riešenie, ako vymenovanie biskupa dosiahnuť.

Katolícka cirkev pristúpila k najväčšej zmene rozdelenia diécezy za ostatných 200 rokov a Vatikán menoval aj nových diécezných biskupov. SMK vzápätí požaduje zmenu, chýba jej pomocný biskup maďarskej národnosti. Pál Csáky si myslí, že by ho Vatikán mohol čoskoro vymenovať.

Pál Csáky, predseda SMK: „Traja biskupi idú tento rok do dôchodku. V súlade s cirkevným právom je možné elegantné riešenie.“

Jozef Kováčik, hovorca KBS: „Dovoľte mi nad tým sa pousmiať a znova zopakovať, že politika a náboženstvo sú dve veci, ktoré by si mali rešpektovať svoju autonómiu a v tomto prípade opäť politik prekročil hranicu, ktorú nemal prekročiť.“

Poslanec Milan Urbáni by požiadavku akceptoval, ak by prišla zo strany kňazov.

Milan Urbáni, podpredseda LS-HZDS: „Keď túto tému nanáša politická strana SMK, no tak musím to len hodnotiť, že znovu vnášajú nacionalitu, chcú rozduchávať tie vášne na národnostnej báze.“

Katolícka cirkev podľa hovorca KBS Jozefa Kováčika vyberá biskupov podľa kvalít daných kandidátov potrieb pastoračnej činnosti. Na národnosť vlastne ani neprihliada.

STV, 19:30, 16.3.2008

Gašparovič odmietol maďarského biskupa

Prezident odkázal Maďarom, že katolícka viera je len jedna, a na biskupovi nezáleží.

Prezident Ivan Gašparovič hovorí, že je sklamaný, ako sa politické strany a niektorí príslušníci cirkvi postavili k otázke maďarskej diécezy. Čuduje sa, že sú občania maďarskej národnosti sklamaní a že niektorí chcú „túto problematiku dostať do pozície národnostnej politiky“.

„Viera je jedna a ak katolík verí v Boha, tak je jedno, ak mu po maďarsky o Bohu, o viere, hovorí Slováč, Maďar, Talian alebo Nemec. Myslím si, že je to niečo, čo chce vyvolať skôr politický problém ako problém viery a náboženstva,“ povedal Gašparovič na stretnutí s bra-

tislavským arcibiskupom Stanislavom Zvolenským.

Zvolenský povedal, že biskupi v diécezach, kde sú veriaci maďarskej národnosti, sa budú „veľmi usilovať, aby mohli potvrdiť, že chcú byť dobrými biskupmi aj pre veriacich maďarskej národnosti“. Gašparovič privítal vznik nových diécez, ktoré podľa neho umožňujú lepšiu prácu biskupov medzi veriacimi.

SMK odpovedala, že je prekvapená, že Gašparovič chápe požiadavku na maďarského biskupa ako politickú. Dúfa, že Konferencia biskupov Slovenska nájde riešenie pre pastoračnú maďarských veriacich podľa ich požiadaviek.

SME, 20.3.2008

Najškôr sa zahral s vnúčkami

Prezident Gašparovič si včera konečne urobil čas aj na katolíckeho arcibiskupa - metropolitu Stanislava Zvolenského. Nestáva sa každý deň, že cirkev menuje nového arcibiskupa, no napriek tomu pri jeho uvedení do úradu v bratislavskom Dóme sv. Martina hlava štátu chýbala.

Poslala iba kancelára, bývalého komunistu Milana Čiča. Prezident bol vtedy podľa jeho hovorca Mareka Trubača s rodinou a venoval sa vnukom.

(mc), Plus1deň, 20.3.2008

Maďarskí katolíci majú vikára

Pastoračnou starostlivosťou o katolíkov maďarskej národnosti v Nitrianskej diéceze je od včera poverený biskupský vikár Ján Pristač, ktorého menoval nitriansky biskup Viliam Judák. Odpovedal tak na žiadosť tisícok veriacich o vymenovanie vikára maďarskej národnosti, alebo maďarsky hovoriaceho, po februárovom rozdelení katolíckych diécez.

(sita), SME, 22.3.2008

Rakúski mnísi očarili Universal

Mnísi v jednom rakúskom kláštore spievajú tak pekne, až si ich hudobné vydavateľstvo Universal Music vybralo na pripravovaný album gregoriánskych chorálov. Duchovní zaujali nahrávkou na serveri youtube.com, píše BBC. Nahrávacia spoločnosť, ktorá vydáva napríklad Eminemu či Amy Winehouseovú, začala spievajúcich mníchov hľadať pomocou inzertátu v náboženských publikáciách. Spomedzi stoviek uchádzačov zaujal najviac spev mníchov z kláštora Heiligenkreuz, ktorý sa nachádza vo Vienskom lese a je domovom pre osemdesiat mníchov. Zástupca Universalu pre BBC povedal, že ho úroveň spevu mníchov uchvátila. Na nahrávku sa začne pracovať už začiatkom apríla, Universal chce tento album vydať ešte tento rok.

(čtk), HN, 25.3.2008

Pápež celú krížovú cestu neprejde

Vatikán sa počas tohtoročných sviatkov vráti k starej liturgii.

Sviatky Veľkej noci budú mať pre veriacich katolíkov dve novinky. Benedikt XVI. na Veľký piatok obmedzí svoju účasť na pamiatke Kristovho ukrižovania.

Tisíce pútnikov v rímskom Koloseu na rozdiel od minulých rokov neprevedie všetkými zastaveniami krížovej cesty. Očakáva sa, že sa zapojí iba k posledným trom zastávkam.

„Je múdre, že bude šetriť sily,“ povedal hovorca pápeža Federico Lombardi.

Pontifik tak vraj robí aj pre apoštolskú cestu do Spojených štátov

v apríli, keď oslávi 81 rokov. Od zvolenia v roku 2005 obmedzil aktivity, ako napríklad beatifikačné omše. Tento rok pripadá na Veľkú noc aj možnosť širšieho celebrowania tridentskej omše. Návrat kedysi bežnej bohoslužby, ktorú po Druhom vatikánskom koncile v 60. rokoch nahradili omše v národných jazykoch, židia pokladajú za krok späť. Práve na Veľkú noc sa počas nej kresťania modlia za ich obrátenie. „Izrael sa modlí za inovercov ako iní monoteisti, katolíci na to majú rovnaké právo a nik by pre to nemal byť urazený,“ povedal profesor judaistiky Jacob Neusner pre denník Forward. **SME, 19.3.2008**

Vatikánski hasiči dostali špeciál Falcon Fire Fighting

Vozidlový park vatikánskych hasičov sa rozšíril o nové vozidlo, špeciál Falcon Fire Fighting od spoločnosti Magirus, ktorá je členom skupiny Iveco a pôsobí v odbore hasičských nadstavieb a aplikácií.

Vozidlo odovzdal priamo pápežovi Benediktovi XVI. generálny riaditeľ spoločnosti Iveco Paolo Monferino. Prítomný bol aj predseda nadácie CRT Andrea Comba.

Vatikánska civilná ochrana

Iniciatíva bola výsledkom dohody o spolupráci medzi automobilkou Iveco a nadáciou CRT. Oba subjekty sa poznajú dôverne už niekoľko rokov, poskytovali granty, ktoré dotovali nákup vozidiel služieb civilnej ochrany. Pápežovi darované vozidlo Iveco Falcon 1000 je prvým predstaviteľom nového modelu, ktorý je výslovné navrhnutý na pôsobenie na cestách so sťaženými podmienkami. Vozidlo je vybavené komplexným radom hasičského výstroja, jeho kompaktná veľkosť a vynikajúce manévrovacie schopnosti ho predurčujú na použitie v úzkych uliciach, garantujúc tak špičkový výkon na miestach s obmedzeným prístupom. Falcon 1000 bol navrhnutý tak, aby bol prvý na mieste vzniku požiaru a udržiaval ho pod kontrolou. Je postavený na podvozku vozidla Iveco Daily s kabínou pre šesťčlennú posádku, na každej strane má dvojice dverí, čo je perfektná kom-

binácia pre hasičské a záchranné vozidlo, ktoré môže rýchlo reagovať na akúkoľvek tiesňovú situáciu v mestskom prostredí.

Iveco Magirus

Spoločnosť Iveco Magirus je lídrom na trhu požiarinej techniky. Svoje pobočky má v Nemecku (Iveco Magirus Brandschutztechnik), Taliansku (Iveco Mezzi Speciali), vo Francúzsku (Camiva) a v Rakúsku (Lohr Magirus), zaznamenala veľké úspechy a popularitu na trhu, čím sa stala zároveň aj jednou z najdôležitejších svetových spoločností v tomto sektore. So svojimi šiestimi výrobnými závodmi v Európe a s komplexným radom hasičských a záchranných vozidiel - pre všetky aplikácie a spôsoby použitia - je spoločnosť Iveco Magirus schopná okamžite reagovať na požiadavky trhu. Iveco Magirus pôsobí celosvetovo a aktívne spolupracuje s požiarnymi zbormi od Afriky po Sibír, Čínu a Japonsko, ako aj v Európe, kde má obzvlášť rozsiahlu svoju štruktúru a základy. Prevádzkové centrá neustále vyvíjajú nové a technicky vyspelé špičkové produkty: napr. až 55 m vysoký otočný rebrík s elektronickými antivibračnými systémami alebo vozidlá pre letiská a taktické špeciálne aplikácie a vybavenia pre najrôznejšie komplexné spôsoby použitia.

Vatikán chce kostoly aj medzi Arabmi

Po prvom katolíckom svätostánku v Katare možno pribudnú ďalšie v krajine Mekky a Mediny.

RÍM, BRATISLAVA. Katolíci žijúci v Saudskej Arábii sa možno dočkajú prvého kostola. V krajine, kde nemôžu verejne vyznávať svoju vieru, by išlo o veľký posun.

„Rokovania o výstavbe kostolov v Saudskej Arábii sú v plnom prúde,“ povedal médiám Paul el-Hachem, pápežský nuncius na Blízkom východe.

Rozhovory začali začiatkom marca, keď otvorili prvý kostol v susednom Katare. Predchádzalo im zlomové stretnutie pápeža Benedikta XVI. so saudskoarabským kráľom Abdulláhom, ktorý navštívil Vatikán v novembri.

Počas historicky prvej návštevy saudskoarabského monarchu sa hovorilo aj o vyše milióna zväčša zahraničných kresťanov v Saudskej Arábii, kde je jediným oficiálnym náboženstvom islam.

Posledného katolíckeho kňaza z púštného kráľovstva vykázali v roku 1985.

Vatikán už dlhšie poukazoval na fakt, že kresťania v islamských krajinách nemajú na rozdiel od moslimov v Európe slobodu viero-vyznania. Prvému kostolu v krajine Mekky a Mediny, dvoch najsvätejších miest islamu, môže pomôcť i nové katolícko-moslimské fórum. To má zlepšiť vzťahy medzi katolíckimi a moslimami. **SME, 19.3.2008**

Nadácia CRT

Nadácia CRT bola založená v roku 1991 pri privatizácii banky Cassa di Risparmio di Torino (CRT). Dnes je to súkromná nezisková organizácia, ktorej aktivity zasahujú do všetkých sociálnych sektorov regiónov Piemontu a Valle d'Aosta: od zachovávaní a propagácie umeleckého dedičstva a kultúrnych aktivít až po vedecký výskum, vzdelávanie a kurzy v oblasti zdravotnej starostlivosti a pomoci slabším sociálnym vrstvám, civilnú ochranu a ochranu životného prostredia. **Jozef Kavec HN, 19.3.2008**

Začalo sa Veľkonočné trojdnie

Na Zelený štvrtok sa začína Veľkonočné trojdnie. V kostoloch prestávajú zvonit' zvony ako znak spoluúčasti s utrpením Krista. Počas bohoslužieb poslednej Ježišovej večere biskupi okrem umývania nôh, svätia aj oleje. Bratislavský arcibiskup Stanislav Zvolenský si dnes počas obradov prvýkrát spolu s kňazmi obnovil kňazské sľuby v Dóme sv. Martina v Bratislave.

Obrad umývania nôh kňazom pochádza z čias sv. Gregora Veľkého. Denne hostil dvanásť žobrákov. Svätá omša na Zelený štvrtok sa nazýva Missa chrismatis. Počas nej sa posväcujú tri druhy olejov. Chrismu, olej katechumenov. Ten ich má ochrániť v boji so zlým duchom a olej chorých má liečivé účinky, tlmí bolesť.

Peter Rusnák, biskup Bratislavskej gréckokatolíckej eparchie: „Veľký štvrtok je v ponímaní cirkvi dňom zrodenia sa eucharistie a dňom zrodenia sa kňazstva.“

Gesto lásky, keď Ježiš umyl apoštolom nohy, má byť symbolom pre ľudí v láske slúžiť bližnému.

Stanislav Zvolenský, bratislavský arcibiskup metropolita: „Aj život v rodine alebo život v každom spoločenstve stojí na tom, na koľko je ľudský jednotliviec, na koľko je osoba ochotná poslúžiť svojimi schopnosťami, svojimi silami ostatným.“

Zelený štvrtok dostal pomenovanie pravdepodobne podľa zelene v Getsemanskej záhrade, kde sa Ježiš modlil pred tým, ako ho zatkli vojaci.

Anketa:

„Zelený štvrtok je pre mňa právou na Veľký piatok.“

„Vďaka pánu Bohu, že nás má tak rád.“

(koniec ankety)

Podľa západného obradu je v tento deň otvorený prázdny svätostánok a odnášajú sa predmety z oltára. Podľa východného obradu sa čítajú evanjelia o umučení pána a následne na to stíchnu všetky zvony. Toto všetko má symbolizovať opustenosť Krista v Getsemanskej záhrade.

STV, 19:30, 20.3.2008

Náboženským obsahom Veľkého piatku je spomienka na utrpenie a smrť Ježiša Krista

Náboženským obsahom Veľkého piatku je spomienka na utrpenie a smrť Ježiša Krista. Podľa katolíckeho kňaza Mariána Gavendu však tento sviatok nie je vyhradený len pre kresťanov. Odkaz dobrovoľného utrpenia za ostatných môže byť inšpiráciou bez náboženských hraníc. Kríž, ako ústredný symbol Veľkého piatku, podľa Mariána Gavendu zároveň provokuje.

Marin Gavenda, katolícky kňaz: „Každý si kladie tú základnú otázku, či hrobom končí môj život, alebo pokračuje a ak pokračuje, ako. Myslieť na smrť neznamená vidieť nič po- chmúrne, ale oveľa viac si vážiť život a zvlášť vo vedomí, že to čo teraz robím, má večné pokračovanie. To je podstatná zmena pohľadu na život a veľmi optimistická.“

Veľkonočné trojdnie, ako ho slávia kresťania dnes, má svoje korene ešte v období prvých kresťanov a liturgia sa od tej prvokresťanskej v podstatných bodoch nelíši. Ako v prvých storočiach, aj dnes si kresťania pripomínajú biblické udalosti posledných hodín života Ježiša Krista. Osobitne si uctievať kríž, ktorý sa práve v tých

okamihoch zmenil z potupnej šibenice Rimanov na nástroj spásy. Podľa liturgistu Mariána Valábka osobitnú úctu krížu zaznamenali už rannokresťanskí autori.

Marián Valábek, liturgista: „Keď sa pozrieme na to, že ako to prebiehalo asi v Jeruzaleme, tak Egeria píše, že veriaci pristupujú, dotýkajú sa kríža a nadpisu najprv čelom, potom očami a potom bozkajú kríž. A tento moment je vlastne aj v našej liturgii.“

Veľkopiatočkové biblické udalosti evanjelici povýšili na najväčší sviatok. Podľa dekana Teologickej fakulty Ondreja Prostredníka je za tým snaha zdôrazniť veľkosť daru, akou je pre kresťana Kristova obeta.

Ondrej Prostredník, dekan Teologickej fakulty: „Ak kedysi králi dávali a dnes prezidenti dávajú milosť, aby niekomu skrátili trest, alebo v prípade trestu smrti darovali život, môžeme povedať ich to nič nestojí. Boh, ktorý hriešnemu človeku dáva milosť, za to platí utrpením a životom svojho syna, Ježiša Krista. A to je to, čo je dôležité na Veľkom piatku.“

Rádio Slovensko, 18:00, 21.3.2008

V Košiciach bol popoludní už 14. ročník ekumenického pašiového sprievodu

V Košiciach bol popoludní už 14. ročník ekumenického pašiového sprievodu. Na jeho prípravu sa podieľalo 9 cirkví. Podrobnosti pripája Martina Bačová.

Ekumenický pašiový sprievod patrí k tradičným veľkonočným podujatiam Ekumenického centra. O tom, ktoré cirkvi boli v sprievode zastúpené, hovorí Pavol Bardzák, gréckokatolícky kňaz farnosti Staré mesto Košice.

Pavol Bardzák: „Apoštolská cirkev, Bratská jednota baptistov, Cirkev bratská, Cirkev československá husitská, Evanjelická cirkev augsburského vyznania, Gréckokatolícka cirkev, Pravo-

slávna cirkev, Reformovaná kresťanská cirkev, Rímskokatolícka cirkev.“

Zjednocujúcou myšlienkou ekumenického pašiového sprievodu bola veľkňazova modlitba.

Pavol Bardzák: „Vyjadruje túžbu po jednote.“

Podujatie napriek zlému počasiu trvalo dlhšie.

Pavol Bardzák: „Asi 2 hodiny, pretože je to také pokojné podujatie.“

Podujatie si pochvaľovali aj veriaci: „Každá cirkev vyznáva niečo iné, ale aj sa spoločne tu zídu, veria v jedno.“

Rádio Slovensko, 18:00, 21.3.2008

V Jeruzaleme sa zhromaždili tisícky pútnikov z celého sveta

V Jeruzaleme sa zhromaždili tisícky pútnikov z celého sveta. Od skorého rána kráčajú po krížovej ceste a pripomínajú si jednotlivé udalosti, ktoré Ježiša Krista sprevádzali na miesto, kde ho ukrižovali. Na bezpečnosť pútnikov dohliadajú tíščka policajtov a vojakov.

Rádio Slovensko, 12:00, 21.3.2008

Kde sa vzal názov

Pôvod názvu Veľkej noci treba hľadať v časoch židovského otroctva v starovekom Egypte. Faraón nebol ochotný prepustiť svojich izraelských otrokov, a preto Boh prestal krajinu desiatimi ranami. Až po poslednej z nich, keď zomreli všetky prvorodené egyptské deti, faraón prepustil zotročený ľud. Židov, ktorí pomazali veraje svojich dverí krvou baránka, sa táto pohroma netýkala a anjel smrti ich obišiel. Baránok je preto symbolom Ježiša Krista, ktorého krv nás podľa kresťanskej cirkvi všetkých zachránila od večného zatratenia.

Ako vraví Biblia, po vyslobodení z Egypta previedol Boh ľud na čele s Mojžišom cez Červené more, ktoré rozdelil a vysušil. Tu niektorí hľadajú pôvod tradičného židovského názvu pre Veľkú noc: pásach - prechod. Iní slovo pásach vysvetľujú ako obídienie, vyhnutie sa a vzťahujú ho na anjela smrti, ktorý obchádzal domy potreť krvou. Obídienie aj prechod predstavujú veľké Božie skutky, ktoré urobil počas jednej noci pre svoj ľud, a preto

každoročnú spomienku na tento deň Izraeliti nazvali Veľkou nocou.

Pesach bude tento rok 19. - 28. apríla a budúci rok prípadne na 8. - 16. apríla 2009. Sviatok sa začína prvý deň pred západom slnka. Končí sa posledný deň po západe slnka.

Udalosti spojené s ukrižovaním a vzkriesením Krista sa odohrali práve počas pásachu, a preto sa židovská a kresťanská Veľká noc kryje aj časovo. Nie však úplne, v prvokresťanských spoločenstvách existovali nezhody o dátume slávenia. Niektoré prvokresťanské spoločenstvá tento sviatok slávili spolu so Židmi 14. deň mesiaca nisan, iné na prvú nedeľu po 14. nisan. Zo spisov cirkevného otca sv. Ambróza sa dozvedáme, že cirkev sa na tom nedokázala dohodnúť. Spor sa snažil riešiť už v polovici 2. storočia pápež Anicét. Napokon ho ukončil pápež Viktor II. a definitívne ho uzavrel až prvý nicejský snem.

Podľa týchto pravidiel sa určuje termín Veľkej noci dodnes. (irk)

SME, 22.3.2008

Sviatky strávia za mrežami

Tohtoročnú Veľkú Noc prežije za mrežami takmer 8300 odsúdených a obvinených. Niečo zo sviatočnej atmosféry sa však dostane aj tam. Väzni sa môžu zúčastniť na prednáškach o Veľkej Noci, či bohoslužbách. Nechýba ani upravený jedálny lístok.

Hoci sa Veľká Noc za mrežami veľmi nelíši od štandardných dní, pedagógovia pripravili pre svojich zverencov rozšírený program.

Róbert Križan, pedagóg, ÚVV Banská Bystrica: „Prednášky a besedy na tému Veľká Noc, konkrétne sa budú môcť dozvedieť niečo o veľkonočných tradíciách u nás, v porovnaní s tradíciami v krajinách Európskej únie. Takisto máme pripravený bohatý športový program, ktorý zahŕňa stolnotenisové turnaje, šachové turnaje a podobné športové záležitosti.“

Veriaci väzni sa na príchod Veľkej Noci pripravovali už počas 40 dňového pôstu. Aj napriek tomu, že v banskobystrickom ústave nemajú väzenského duchovného, o veriaciach bude postarané.

Róbert Križan, pedagóg, ÚVV

Banská Bystrica: „Samozrejme pre obvinených aj odsúdených je možnosť počúvať náboženské a duchovné relácie formou televízneho vysielania, ktorí majú televízory a formou rozhlasového vysielania samozrejme svätá omša bude sprístupnená.“

Veľkonočné sviatky prežije za mrežami aj odsúdený Julo: „Tak je to dosť ťažké, tak keď síce nemám tú rodinu, ale dom zmierený s tým, že už tu musím byť.“

Zmeny neobišli ani jedálny lístok. Jeho obsah sa v jednotlivých ústavoch čiastočne prispôsobuje aj miestnym zvyklostiam.

Róbert Križan, pedagóg, ÚVV Banská Bystrica: „Samozrejme v tie sviatočné dni už aj tie jedlá budú mať sviatočný charakter, napríklad to bude pečené kura s ryžou, kompót, varené údené mäso, knedľa, kapusta.“

Väčšina mužov aj žien, ktorí prežijú Veľkú Noc za mrežami, má jedno želanie, aby sa čím skôr dostali von a mohli sviatky stráviť so svojimi blízkymi.

Peter Hajnala

TV Markiza, 19:00, 21.3.2008

Ježiša ukrižovali

v inej polohe

Britskú televíziu BBC obviňujú z prekrúcania biblických faktov

Podľa britskej verejnoprávnej televízie BBC Ježiša údajne ukrižovali v polohe ľudského plodu a s rukami nad hlavou.

Podľa kritikov korporácia „zavádza“ verejnosť tým, že zavrhla tradičný obraz Krista pribitého na kríž s roztriahnutými rukami a vystretými nohami

Tvorcovia výpravného miniseriálu Umučenie sa bránia tým, že sa opierajú o najnovšie historické výskumy.

Tvrdia, že Ježiš pravdepodobne zomrel s rukami priklincovanými už v predlaktí a zdvihnutými nad hlavu. Nohy mal vraj zohnuté v kolenách.

Obvinenia z ignorovania biblických dôkazov a urážania kresťanov však neustávajú.

„Prekrucujú fakty a zavádzajú ľudí,“ vyhlásil reverend George Curry, predseda Cirkevnej spoločnosti.

Spor sa však netýka len samotného ukrižovania. Televíziu obvinili aj z toho, že ospravedlňuje Judáša, Piláta a veľkňaza Kajfáša. Tých tvorcovia vykreslili so súcitom tvrdiac, že história im dala nevďačnú úlohu.

Viacerí experti zdôrazňujú, že tradičný obraz ukrižovania je dôležitý pre to, aby kresťania pochopili význam udalosti. Ježiš má podľa nich „otvorenú náruč ako symbol lásky“.

Podľa Simona Elliotta, ktorý je zodpovedný za výpravu filmu, tvorcovia sa snažili o čo najväčšiu historickú presnosť. „Ježiša pravdepodobne pripevnili k surovému drevenému trámu a prinútili ho stáť vo voľnej, fetálnej polohe. Bolo to diabolicky navrhnuté,“ povedal. Zároveň pripomenul, že tradičná poloha Ježiša na kríži je len jedným z mnohých spôsobov, ktorým Rimania popravovali odsúdencov.

(rok)

Nový čas, 22.3.2008

Sexuálny program dostane vláda

O programe ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia, ktorý kritizuje katolícka cirkev, by v stredu mala rokovat' vláda. Návrh predkladá minister zdravotníctva Ivan Valentovič.

Program podporuje užívanie antikoncepcie, dostupnosť interrupcií, aj prehĺbenie sexuálnej výchovy. Ministerstvo zdravotníctva hovorí, že chce vyvolať o téme spoločenskú diskusiu. Časť sporných formulácií však napokon zmenilo alebo úplne vypustilo. Liberálny prístup k sexuálnemu zdraviu v návrhu zostal. (čtk), SME, 22.3.2008

Krížová cesta na prešovskom sídlisku

Jediný deň v roku, kedy sa v rímsko-katolíckych kostoloch nekonajú sväté omše, bol práve včera. Na mnohých miestach však počas Veľkého piatku prebiehajú symbolické krížové cesty na znak utrpenia a smrti Ježiša Krista.

Aj tohtoročná živá krížová cesta prilákala na najväčšie prešovské sídlisko množstvo veriacich, ktorých neodradilo ani chladné počasie.

Veriaci:

„To je presvedčenie že tu idem, na počasí nezáleží.“

„Som prevapená že je zima, ale nevádí. Naobliekali sme sa a sme tu.“

„Pán mi dáva veľkú silu.“

Tisíce veriacich so sviečkami a fľašami v rukách takto symbolicky sprevádzalo Ježiša Krista na jeho poslednej ceste.

Marek Krehel, Farnosť Krista Kráľa, Prešov Sekčov: „Veľká noc je vlastne o zmŕtvychvstaní Ježiša Krista, o jeho utrpení. Veľký piatok je práve deň, kedy náš pán Ježiš Kristus zomiera na kríži.“

Veriaci: „Kristus aj na mňa, aj za nás položil život.“

TV JOJ, 19:30, 22.3.2008

Pápež Benedikt XVI. neniesol symbolický kríž

Mimoriadne zlé počasie včera sprevádzalo každoročnú procesiu Krížovej cesty v rímskom Koloseu. Prvýkrát po viac ako desiatich rokoch sa najvyššia hlava Katolíckej cirkvi nezúčastnila na nesení symbolického kríža. Pápež Benedikt XVI., ktorý onedlho oslávi 81. narodeniny, mal kvôli údajne zhoršenému zdravotnému stavu sprevádzať veriacich iba na troch zo 14 zastaveniach procesie.

TV Markíza, 19:00, 22.3.2008

Pápež pokrstil moslimského nepriateľa islamu

VATIKÁN (ČTK, REUTERS, čap) - Radikálnymi moslimami nenávidený, Židmi obdivovaný a Vatikánom prijatý do cirkvi Magdi Allam tvrdí, že zažil svoj najšťastnejší deň. Týmto prívlastkom publicista moslimského pôvodu označil krst od Benedikta XVI., udalosť, ktorá prekryla pápežove kázne počas veľkonočných sviatkov.

Allam, ktorý prijal meno Christian a pracuje ako zástupca šéfredaktora talianskych novín Corriere della Sera, poburuje mnohých moslimov ostrými výpadmi proti ich viere. „Islam je vrozený koreň zla. Je fyziologicky násilný a historicky konfliktný,“ tvrdí rodák z Egypta.

Jeho pokrstenie spôsobilo v talianskej moslimskej komunite veľké zaraženie. Mnohí si kladú otázku, prečo ho Benedikt XVI. prijal do radov cirkvi v priamom televíznom prenose počas veľkonočnej vigílie. Vatikán pritom o tomto kroku informoval len hodinu pred tým, ako pápež Allama pokrstil. „Prekvapuje ma reklama, akú Vatikán venoval tomuto prestúpeniu na kato-

lícku viere. Prečo sa to nedalo urobiť v miestnej farnosti?“ pozastavil sa podpredseda Talianskej moslimskej náboženskej obce Yahá Pallavacini. Vatikán sa bráni, že krst je súkromná záležitosť a dúfa, že vyznávači islamu si to nebudú vykladať záporne.

Čerstvý katolík Allam vyhlásil, že sa už vopred pripravuje na to, že konvertovanie mu zabezpečí ďalší nemilosrdný trest za odpadlivosť. Palestínsky Hamas ho totiž už v minulosti slovne poslal na smrť po tom, čo tento 55-ročný kritik islamu odsudzoval samovražedné atentáty. Tieto hrozby viedli k tomu, že mu v Taliansku pridelili ochranu.

Aham je pritom známy ako stúpenec Izraela až do tej miery, že má prívlastok „moslimského sionistu“. Židia mu prejavujú za jeho postoje výraznú vďaku; napríklad za napísanie dvomi rokmi získal knižnú cenu Dana Davida, ku ktorej patrí peňažná odmena v prepočte 23 miliónov korún.

PRAVDA, 25.3.2008

Bol to bin Ládín

Americká spravodajská služba CIA včera potvrdila, že na nahrávke zverejnenej v stredu naozaj rozpráva šéf teroristickej siete al-Káida Usáma bin Ládín.

Európe vo svojom odkaze hrozil pomstou za opätovné zverejnenie karikatúry proroka Mohameda. Najhľa-

danejší terorista pohrozil aj pápežovi Benediktovi XVI., že prispieva k novému krížiackemu ťaženiu.

CIA zvukový záznam preverila a potvrdila, že ide naozaj o hlas bin Ládina. Nie je však jasné, kedy bol odkaz zaznamenaný. (ijk, čtk)

Plus jeden deň, 22.3.2008

Obecný úrad v Dechticiach rieši kurióznú situáciu

Obecný úrad v Dechticiach pri Trnave rieši kurióznú situáciu. Za porušenie svetských zákonov by totiž mal sankcionovať Pannu Máriu. K organizácii

verejných pútí sa totiž nikto nehlási. Funkcionárom miestnej samosprávy však spôsobujú starosti s parkovaním účastníkov či reguláciou dopravy.

Pútnici však za stretnutia odmietajú brať zodpovednosť a tvrdia, že ich riadi Panna Mária.

Rádío HEY, 18.3.2008

Biela sobota je dňom ticha, ale aj napätia

Dnešná sobota sa v kresťanskej tradícii nazýva biela alebo veľká. Ukrižovaný Kristus je v hrobe, preto je dnešok pre kresťanov v znamení ticha.

V židovskej tradícii je sobota dňom pokoja a Kristus v tento deň symbolicky odpočíva v hrobe. Nepokoj a prácu majú podľa evanjelií najmä Ježišovi nepriatelia.

Peter Rusnák, biskup bratislavskej gréckokatolíckej eparchie: „Židovská veľrada požiadala rímsku správu, aby dala hrob strážiť, aby ho zapečatila. Aby sa vlastne nemohlo nejakým spôsobom sfalšovať Ježišovo zmŕtvychvstanie, ale tým, dá sa povedať, najlepšie poslúžili práve tejto správe, lebo apoštoli vôbec na toto nemysleli. Zo strachu pred Židmi boli schovaní.“

Katolíci v dnešný deň prichádzajú k takzvanému Božiemu hrobu. Je to jedinečný zvyk, ktorý pretrval iba v krajinách bývalého Rakúska - Uhorska. Pre veriacich východného obradu je symbolickým hrobom celý chrám. V jeho strede je pláštenica.

Peter Rusnák, biskup bratislavskej gréckokatolíckej eparchie: „To

je také symbolické plátno, do ktorého ako keby bol Ježiš zavnutý, na ktorom je obraz pochovania Ježiša Krista.“

Veriaci: „Tá smrť bola pre neho v podstate prospešná. A si ju nezaslúžim, tak som aspoň prišiel poďakovať.“

Veriaci: „Je to posila do života, do našich bežných starostí i radostí.“

Aj keď je Veľká alebo Biela sobota dňom pokoja, kresťania ju prežívajú v symbolickej atmosfére napätia.

Peter Rusnák, biskup bratislavskej gréckokatolíckej eparchie: „Vyjadrujú ju v takom vzťahu, že čo som to urobil a aká bude odpoveď toho, ktorý bol postihnutý. Ježiš Kristus je v hrobe a cirkev ako keby s napätím čaká, aká bude odpoveď božia. A my veriaci vieme zo Svätého písma, z podania, z tradície cirkvi, z ohlasovania evanjelia, že odpoveď božia bola odpustenie a vzkriesenie jeho syna.“

Už dnes večer po západe slnka kresťania začínajú sláviť veľkonočnú vigíliu, ktorá je oslavou Kristovho zmŕtvychvstania.

Martin Linhart, TA3, 22.3.2008

Katolícki veriaci slávia vigíliu vzkriesenia

Veľkonočné sviatky sa dnešným večerom pre veriacich dostávajú do svojho finále. Po spomienke na utrpenie a smrť Ježiša Krista, ktoré boli náplňou predchádzajúcich dní, si dnes počas dňa uctievali Krista v hrobe. Biela sobota tak bola príležitosťou upomínať na biblické udalosti, ktoré hovoria o tom, že po 3-dňovom tichu Kristovho hrobu sa kameň na ňom odvalil a on vstal z mŕtvych. Už od prvokresťanských čias sa tieto udalosti slávil v predvečer veľkonočného nedeľného rána. Tak je tomu dnes aj na Slovensku a rovnako v Ríme. Slávnostná liturgia vzkriesenia, ktorej tam bude predseda pápež Benedikt XVI., sa začne už o 3 hodiny. Jej prípravy vo Vatikáne sleduje náš redaktor Ľudovít Malík.

Biela sobota vo Vatikáne, to je predovšetkým slávenie vigílie vzkrie-

senia Ježiša Krista. Slávnosť, ktorej bude predseda Benedikt XVI., sa začne vo vatikánskej bazilike o 21. hodine. Samotná liturgia je bohatá na mnohé symboly a pápež počas nej pokrstí 6 katechumenov z 5 krajín. Dnešná slávnosť predchádza liturgii Veľkonočnej nedele, ktorú bude rovnako sláviť pápež na Námestí sv. Petra. Napriek nepriaznivému počasiu prišlo na veľkonočné sviatky do Ríma približne 400 000 turistov a pútnikov. Obsah pápežovho veľkonočného posolstva bude známy až zajtra napoludnie, no už dnes môžeme povedať, že Benedikt XVI. bude pravdepodobne reagovať na situáciu v Iraku, či Palestíne. Posolstvo, veľkonočné pozdravy v rôznych jazykoch i požehnanie Urbi et Orbi tak budú určite patriť medzi mediálne udalosti roka.

Rádio Slovensko, 18:00, 22.3.2008

Biela sobota je dňom ticha, ale aj napätia

Biela sobota sa v kresťanskej tradícii niesla v znamení ticha. Veriaci prichádzali k symbolickému hrobu Ježiša Krista.

V židovskej tradícii je sobota dňom pokoja. Aj Kristus v tento deň symbolicky odpočíva v hrobe. Nepokoj a prácu majú podľa evanjelií najmä Ježišovi nepriatelia.

Peter Rusnák, biskup bratislavskej gréckokatolíckej eparchie: „Židovská veľrada požiadala rímsku správu, aby dala hrob strážiť, aby ho zapečatila, aby sa vlastne nemohlo nejakým spôsobom sfalšovať Ježišovo zmŕtvychvstanie, ale tým, dá sa povedať, najlepšie poslúžili práve tejto správe, lebo apoštoli vôbec na toto nemysleli. Zo strachu pred židmi boli schovaní.“

Katolíci v dnešný deň prichádzajú k takzvanému božiemu hrobu. Je to jedinečný zvyk, ktorý pretrval iba v krajinách bývalého Rakúska - Uhorska. Pre veriacich východného obradu je symbolickým hrobom celý chrám. V jeho strede je pláštenica.

Peter Rusnák, biskup bratislavskej gréckokatolíckej eparchie: „To je také symbolické plátno, do ktorého ako keby bol Ježiš zavnutý, na ktorom je obraz pochovania Ježiša Krista.“

veriaci: „Tá smrť bola preňho v podstate prospešná a ak si ju nezaslúžim, tak som aspoň prišiel poďakovať.“

veriaci: „Je to posila do života, do našich bežných starostí i radostí.“

Aj keď je veľká alebo biela sobota dňom pokoja, kresťania ju prežívajú v symbolickej atmosfére napätia.

Peter Rusnák, biskup bratislavskej gréckokatolíckej eparchie: „Vyjadrujú ju v takom vzťahu, že čo som to urobil a aká bude odpoveď toho, ktorý bol postihnutý. Ježiš Kristus je v hrobe a cirkev ako keby s napätím čaká, aká bude odpoveď božia. A my, veriaci, vieme zo svätého písma, z podania, z tradície cirkvi, z ohlasovania evanjelia, že odpoveď božia bola odpustenie a vzkriesenie jeho syna.“

Oslavy zmŕtvychvstania Ježiša Krista sa začali už po západe Slnka večernou vigíliou.

TV TA3, 21:30, 23.3.2008

Tajomstvo kňazovej samovraždy

Farár (36) sa priznal k zneužívaniu mladistvých chlapcov

HODEJOV - Tragická smrť kňaza v Hodejove pri Rimavskej Sobote šokovala veriacich! Nikto si samovraždu Jána Ladika (36) dlho nevedel vysvetliť. Až teraz vysvitlo, že na predchádzajúcom pôsobisku v neďalekých Šuriciach ho trestne stíhali za pohlavné zneužívanie chlapcov. Cirkev sa vtedy zaňho zaručila a napokon ho neodsúdili.

„Cirkev z vlastnej iniciatívy v trestnom konaní ponúkla možnosť a zároveň prevzala záruku výchovne na dotyčného spolupôsobit' a starať sa o jeho nápravu, napísala vo svojom vyjadrení k prípadu Rožňavská diecéza. Tá ho neskôr umiestnila v duchovnom stredisku v Osuši pri Veľkom Krtíši. Tam mal byť izolovaný od verejnosti a lákadiel, ktorým nevedel odolať.

Farár sa polícii priznal, že ho vzrušovali najmä rómski chlapci, ktorých nahováral na sex v Šuriciach (okr. Lučenec). „Keď si vypijem, mám chuť na orálny sex s rómskymi chlapcami, povedal vo výpovedi J. Ladika, ktorú vlastnoručne podpísal. Priznal sa aj k sexuálnemu aktu s týmito chlapcami. J. Ladika policajtom zároveň prezradil, že prvé homosexuálne kontakty mal ešte počas štúdií na prešovskom seminári so spolužiakom.

Po tomto prešľape ho podržal jeho nadriadený - biskup Rožňavskej diecézy. Po určitom čase Ján Ladika so schválením nadriadených opäť začal v roku 2006 slúžiť v Hodejove, kde pred niekoľkými mesiacmi spáchal samovraždu. Údajne sa otrávil väčším množstvom liekov a alkoholu.

„Nikdy sme ani len netušili, aké má sklony. Bol síce zvláštny, no pripisovali sme to alkoholu. Náboženstvo deti nevyučoval. Bol u nás niekoľko mesiacov a potom spáchal samovraždu, povedala Margita Zagyiová, starostka Hodejova. Podľa obyvateľky Júlie Trifomtyovej bol dobrým farárom.

„Nič sme o ňom nevedeli, len malí chlapci hovorili, že ho poznajú zo Šuric,“ povedala. **Márió Kaprálik**

Nový čas, 25.3.2008

Posolstvo pápeža Benedikta XVI. Urbi et Orbi

Desaťtisíce veriacich sa predpoludním zhromaždili na vatikánskom Námestí svätého Petra, aby si na veľkonočnej omši vypočuli posolstvo pápeža Benedikta XVI. Urbi et Orbi, mestu a svetu. Svätý otec vyzval na riešenie kríz v Tibete, Iraku či v niektorých afrických krajinách. Z Ríma Milan Buno.

Hlava cirkvi poukázala najmä na dlhodobý konflikt v sudánskom Darfure a v Somálsku, upozornila na ťažko skúšaný Blízky Východ a osobitne Svätú zem, ale tiež na Irak, Libanon a Tibet. Povzbudzujem ľudí do hľadania takých rieše-

ní, ktoré strážia a ochraňujú mier a dobro, vyhlásil pápež.

Benedikt XVI., pápež: „Toto je moje veľkonočné žičenie, s ktorým sa obraciam na vás tu prítomných ako aj na mužov a ženy všetkých kontinentov, ktorí sú s nami v spojení prostredníctvom rozhlasu a televízie. Požehnajú Veľkú noc.“

Potom Benedikt XVI. Predniesol pozdravy v 63 jazykoch, nechýbala ani slovenčina.

Benedikt XVI., pápež: „Radostné veľkonočné sviatky.“

Regina BB, 23.3.2008

Pápež požehnal mestu a svetu

Z úst Benedikta XVI. Zaznela aj slovenčina. Ani silný dážď nezabránil pápežovi Benediktovi XVI. predniesť tradičné požehnanie mestu a svetu - Urbi et Orbi. Všetkých kresťanov vyzval k celosvetovému mieru.

Na Námestie sv. Petra dorazili v nedeľu tisícky veriacich, aby si vypočuli tradičné veľkonočné posolstvo z úst Benedikta XVI. Počasie však prinútilo pápeža pozmeniť program.

Z tradičnej centrálnej lodžie Baziliky svätého Petra sa presunul na priestranstvo pred ňou. Pred dažďom

ho chránil obrovský baldachýn.

„Ako môžeme zabúdať na africké regióny ako Dárfúr alebo Somálsko, na ťažko skúšaný Irak, Libanon a Tibet? „ vyzýval v prejave k svetovému mieru. Na záver svojho posolstva pápež poprial veriacim v 65 jazykoch vrátane slovenčiny.

Pápež pokrtil aj sedem dospelých veriacich. Medzi nimi bol aj novinár moslimského pôvodu Magdíh Allam, ktorý kritizoval násilie páchané v mene islamu. (mrx)

Plus jeden deň, 25.3.2008

Poslanci o EÚ a vplyve viery

Počas parlamentnej schôdze, na ktorej sa bude rokovať o Lisabonskej zmluve, predloží KDH návrh uznesenia, v ktorom by poslanci uznali výrazný vplyv kresťanského dedičstva Európy na európsku integráciu. „Očakávam, že tento návrh získa podporu všetkých parlamentných strán, ktoré sa hlásia

ku kresťanským koreňom,“ skonštatoval podpredseda KDH Martin Fronc. Hnutie sa týmto pripája k iniciatíve Výboru pre petície europarlamentu, ktorý vyzýva, aby parlamenty členských štátov prijali počas ratifikácie eurozmluvy deklaráciu o vplyve kresťanského dedičstva na EÚ. Petíciu

Medzinárodná spolupráca medzi katolíckymi školami

Gymnázium sv. Andreja v Ružomberku navštívil francúzsky arcibiskup...Privítal ho riaditeľ školy a zároveň prezident Združenia katolíckych škôl Stanislav Bela. Arcibiskupa informoval o vývoji a úspechoch katolíckeho školstva na Slovensku po roku 1989.

Stanislav Bela, riaditeľ Gymná-

zia: „V oblasti ... navštevuje katolícke školy asi 16 tisíc Francúzov a to bola jedna z hlavných tém spoločného stretnutia. Pretože je tu nová a výborná možnosť na vzájomnú spoluprácu a výmenné pobyty študentov zo slovenských katolíckych škôl v tejto oblasti.“ **Rádio Lumen, 20:00, 25.3.2008**

Sviečková spojila politikov

Návrh vyhlásenia opozičných poslancov o sviečkovej manifestácii podporí aj Smer

Dnes je 20. výročie sviečkovej manifestácie. Návrh vyhlásenia o tejto udalosti spojí koalíciu s opozíciou.

Dvadsať rokov výročie sviečkovej manifestácie v parlamente výnimočne spojí koalíciu s opozíciou.

Tisíce občanov 25. marca 1988 v Bratislave sviečkou a modlitbou prvýkrát po desaťročiach komunizmu protestovali proti potláčaniu náboženských slobôd a občianskych práv. Štát protest tvrdo potlačil.

Smer tvrdí, že je pripravený podporiť návrh vyhlásenia pri príležitosti výročia manifestácie, ktorú pripravili poslanci z opozície.

Koalícia doteraz návrhy opozície striktnie odmietala a skôr, ako by mala podporiť opozičný, pripravila svoj vlastný - napríklad zákon o zásluhách Andreja Hlinku.

Podpredseda Smeru Miroslav Číž hovorí, že manifestácia bola významným prejavom občanov proti vtedajšiemu režimu, a preto sú pripravení návrh podporiť. Chce, aby ho podporili všetky strany. Svoje vlastné vyhlásenie nechystajú. To, že je návrh opozičný, mu neprekáža. Ostatné koalíčné strany HZDS a SNS ešte nepovedali, ako zahlasujú. Ani jedna z nich vrátane Smeru si udalosť nebude mimoriadne pripomínať.

Politológ Grigorij Mesežnikov si myslí, že za podporou Smeru môže byť gesto voči katolíckej cirkvi, „keďže Smer sa snaží o pragmatické vzťahy s cirkvou“. Hovorí, že ak by Smer návrh nepodporil, zdiskreditoval by sa. Podporou odporu proti komunistickému režimu môže strana tiež vyvrátiť pochybnosti o nostalgii za režimom, ktorú podľa neho niekedy cítiť z výrokov jej predstaviteľov. **SME, 25.3.2008**

20 rokov od sviečkovej manifestácie v Bratislave

Začiatok konca totalitného režimu. Aj taký prívlastok dostala udalosť, od ktorej v týchto chvíľach uplynie presne 20 rokov. Pripomíname si výročie sviečkovej manifestácie, známej aj pod názvom Bratislavský veľký piatok. Po augustových udalostiach v roku 1968 išlo o prvý veľký prejav odporu voči komunistickému režimu. Viac povie Katarína Ottová.

Práve na Hviezdoslavovom námestí znela hymna, modlitby i policajné sirény. Pokojnú demonstráciu za náboženskú a občiansku slobodu rozohnali obušky a vodné delá. Jedným z iniciátorov bol Ján Čarnogurský. V čase manifestácie bol, tak ako aj ďalší nepohodlní, František Mikloško a vtedajší tajný biskup Ján Chryzostom Korec, na výsluchu.

Ján Čarnogurský, jeden z iniciátorov sviečkovej manifestácie. „Sviečková manifestácia mala prebehnúť spolu s podobnými demonstráciami pred československými vyslanectvami vo viacerých zá-

padných hlavných mestách, ktoré organizoval Marián Šťastný, ako podpredseda Svetového kongresu Slovákov. Nakoniec na západe tie demonstrácie neprebehli, prebehla iba v Bratislave.“

Na námestí nebolo treba slov. Horiaca sviečka v ruke znamenala súhlas s tromi požiadavkami.

Ján Čarnogurský, jeden z iniciátorov sviečkovej manifestácie. „Menovanie biskupov pápežom, náboženskú slobodu, dodržiavanie občianskych práv.“

Je to zásadný moment, na ktorý nemožno zabudnúť.

Ján Čarnogurský, jeden z iniciátorov sviečkovej manifestácie. „Je vyvrcholením odporu proti komunizmu na Slovensku. Odporu proti diktatúre a žiadosťou za opätovné nastolenie slobody.“

A preto je Ján Čarnogurský presvedčený, že sviečková manifestácia legitimizuje náš vstup do slobodného obdobia, dnešné členstvo v Európskej únii a zastávanie sa občianskych práv. Nový pamätník

Pred bratislavským kostolíkom Notre Dame odhalili nový pamätník

Bývalí disidenti, veriaci a občania dnes v Bratislave spomínajú na sviečkovú manifestáciu, ktorú presne pred 20 rokmi potlačil komunistický režim. Organizátori spomienkových akcií pripomenuli, že práve pokojný protest so sviečkami výrazne prispel k neskoršiemu pádu komunizmu v Československu. Spomína

František Mikloško, účastník sviečkovej manifestácie a poslanec KDH: „Je to obrovský zážitok aj po 20 rokoch. Celá tá dramatickosť situácie, ktorá sa vtedy udiala a ktorá hovorí, že vlastne to je asi to podstatné, čo sa tam udialo, že obyčajní ľudia s obyčajnou vernosťou v srdci, obyčajnou statočnosťou môžu tvoriť veľké dejiny.“

Pred kostolíkom Notre Dame odhalili večerný pamätník. Dielo má tvar pologule, z ktorej cez deň prostredníctvom brúsených skiel vyžaruje svetlo symbolizujúce zapálené sviečky. V noci bude sviečiť vďaka umelému osvetleniu.

Rádio VIVA, 20:00, 25.3.2008

dalo postaviť občianske združenie Hlbiny. Peter Smolík hovorí, že jeho symbolika je jednoznačná.

Peter Smolík, OZ Hlbiny: „Pamätník je na trojuholníkovom podklade, ktorý symbolizuje božiu moc. Kľúčovou časťou je pologuľa a v jej reze sú zapustené brúsené sklá, cez ktoré presvecuje svetlo, ako symbol svetla sviec.“

A tu je dôvod, prečo sa rozhodli pre celkom nový pamätník, ktorý už bude neprehliadnuteľný.

Peter Smolík, OZ Hlbiny: „Ako to už býva, mladá generácia takmer nič o tom nevie a už sa tak pomaličky na to zabúda, hoci to bol prvý, naozaj masívny prejav odporu voči komunistickej moci, aj keď vyšiel z radov kresťanov, ale bol na takom občianskom princípe a preto ho považujeme za veľmi, veľmi dôležitý.“ **Rádio Slovensko, 18:00, 25.3.2008**

Vo Vatikáne je najbezpečnejšie

Prieskum. V rebríčku stability krajín sme skončili na 55. mieste.

Najmenej stabilnou oblasťou sveta je palestínske územie, za ním nasledujú Somálsko, Sudán a Afganistan. Naopak, najstabilnejšou krajinou na svete je Vatikán pred Švédskom. Vyplýva to z najnovšieho prieskumu britskej organizácie Jane's Information Group, v ktorom hodnotí ekonomickú a bezpečnostnú situáciu vo viac ako dvoch stovkách štátov a území. Slovensko sa umiestnilo v rebríčku na 35. mieste, päť priečok za Českom.

Afganistan žije z ópia

Organizácia zverejnila hodnotenie rizík v 235 štátoch a závislých územiach po prvýkrát, preto neponúka porovnanie s predchádzajúcimi rokmi. Najmenej stabilné oblasti sveta sú palestínske územie, za ním nasledujú Somálsko, Sudán a Afganistan. Do poslednej desiatky zaradil prieskum aj Pobrežie slonoviny, Haiti, Zimbabwe, Čad, Kongo a Stredoafričku republiku. Irak skončil na 22. mieste, za čo krajina podľa šéfa projektu Chriana Le Mierea vďaka popri poklesu násilia aj rozsiahlej prítomnosti predovšetkým amerických jednotiek, ktoré umožňujú centrálnej vláde uplatňovať svoj vplyv. Rovnako tak sú pre iracké hospodárstvo významné rastúce ceny ropy.

Naopak, v Afganistane má vláda podľa novej správy menšiu kontrolu nad svojím územím, ekonomika sa tu spolieha asi z polovice na ópium a krajina má veľmi málo prírodných zdrojov. Navyše tam stále rastie násilie. Spojené štáty skončili až na 22. mieste hneď za Austráliou a Portugalskom -predovšetkým kvôli rozšíreniu ručných strelných zbraní v Amerike a pašovaniu drog z Mexika.

Vatikán vedie

Najstabilnejšou krajinou je podľa hodnotenia Vatikán, ktorý z ideálnych 100 bodov dosiahol 99 - rovnako ako Švédsko. Na treťom mieste skončilo Luxembursko. Za ním nasleduje s malými odstupmi Monako, Gibraltar, San Marino, Lichtenštajnsko, Veľká Británia, Holandsko a Írsko.

Prvú tridsiatku najbezpečnejších krajín uzatvára susedná Česká republika - z bývalých postkomunistických krajín skončila najlepšie.

(čtk)
HN, 26.3.2008

Fórum života nesúhlasí s obsahom národného programu ochrany sexuálneho zdravia

Občianske združenie Fórum života nechce, aby sa vláda zaoberala sporným národným programom ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia. Pri príležitosti dňa počatého dieťaťa vyzvalo vládu, aby materiál stiahla zo rokovania. Podľa aktivistov program nerešpektuje názorovú pluralitu a nedá sa preto označiť za národný. Ministerstvo zdravotníctva označilo pripomienky Fóra života za ideologické a na programe trvá. Pokračuje Zuzana Chudová.

Ministerstvo zdravotníctva odporúča v programe štátom financovaní interrupcie pre sociálne slabšie vrstvy, legalizáciu liekov na prerušenie tehotenstva, či sexuálnu výchovu pre všetky deti na školách, bez ohľadu na typ školy a zriaďovateľa. Členovia Fóra života prejavili preto nesúhlas s obsahom národného programu.

Marek Michalčík, Fórum života: „My ho odmietame v takejto podobe, v akej ide na vládu. Tento návrh národného programu podľa nás nereprezentuje celú škálu názorov na problém sexuality a ľudskej reprodukcie, ale skôr ho vnímame ako program úzkej lobbistickej skupiny, ktorá chce vnútiť svoj pohľad na takú citlivú tému na celonárodnú úroveň.“

Ak dôjde k prijatiu národného programu ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia, podľa Fóra života pôjde o jasný signál, že Vláda SR ide proti životu.

Marek Michalčík: „Program nehľadá pozitívne riešenia demografickej krízy, jeho aplikácia by skôr viedla podľa nás k jej prehĺbeniu a ešte viac rozširuje dostupnosť k umelým potratom, vrátane zdraviu škodlivej potratovej tabletky.“

Ministerstvo zdravotníctva reakciu Fóra života odmieta.

Silvia Horváthová, hovorkyňa ministerstva zdravotníctva: „Ministerstvo zdravotníctva z vlastnej iniciatívy tento materiál z rokovania vláda sťahovať nebude. Čo sa týka pripomienok z Fóra života, väčšina týchto pripomienok bola len ideologickými pripomienkami. Nemala žiadny racionálny základ a nebola ani na základe našej požiadavky podložená konkrétnou argumentáciou, faktami, alebo odbornými medicínskymi stanoviskami.“

Pripomienky Fóra života podpísalo viac ako 8000 ľudí. Za stiahnutie programu sa postavila aj katolícka cirkev. **Rádio Slovensko, 18:00, 25.3.2008**

Kostol vyzdobili ikebanou z truhly

Rodina Stachovcov pochovala svoju príbuznú v bratislavskom krematóriu. Niekoľko dní nato išli na omšu do kostola v 30 kilometrov vzdialenej obci. To, čo tam videli, ich nepríjemne prekvapilo.

Touto ikebanou ešte pred pár dňami ozdobili Stachovci truhlu svojej príbuznej. Na Veľkú Noc odišli na chalupu k rodine do Perneku. Návšteva miestneho kostola im vyrazila dych.

Anna Stachová: „Moja svokra to mala na truhle. Prídem sem do kostola a je to v kostole? Povedzte mi čo to je, čo to je. Ja som tu normálne skolabovala včera, keď som zistila, že sú to kradnuté kvety.“

Miestny farár pani Stachovej tvrdil, že možno ikebanu zobrali omylom. Vedúci krematória má iný názor.

Michal Merva, vedúci bratislavského krematória: „Kvety sa 30 minút

po obrade likvidujú komisionálne, ale v tom čase mohlo dôjsť ich k odcudzeniu.“

Farár v Perneku: „Mňa to mrzí, keď je to vaša ikebana v poriadku, kľudne si to zoberte.“

Farár nám mimo záznam povedal, že za kvety od krematória neplatí a že mu dokonca sami zvyknú zavolať, aby si po ne prišiel.

Michal Merva, vedúci bratislavského krematória: „V žiadnom prípade, treba si vypočúť aj ostatných farárov, či je to pravda, nie je to pravda.“

Kvety z pohrebov sa spravidla ničia. Do kostola sa môžu oficiálne dostať, len ak s tým písomne súhlasí rodina. Avšak ak tieto pravidlá niekto poruší, nikto na to nemusí prísť. Výnimkou je prípad, ktorý sme vám ukázali v tejto reportáži.

Rado Igaz a Martina Dratvová
TV Markíza, 19:00, 24.3.2008

Rarita v arboréte

VIESKA NAD ŽITAVOU - V arboréte neďaleko Zlatých Moraviec rastú priam mýtické rastliny.

Dvom nenápadným trňovým kríkom sa v našich podmienkach darí už vyše 20 rokov. Práve z ich konárov uplietli vojaci podľa legend trňovú korunu Ježiša Krista.

„Ide o Paliurus trnitý. Dorastá do výšky až štyroch metrov a je husto porastený trnmi, „ charakterizuje unikátnu rastlinu Peter Hoľka z Arboréta Tesárske Mlyňany. Paliurus je rozšírený najmä v okolí Stredozemného mora. V čase kvitnutia svojimi nádhernými kvetmi skrášľuje okolie. Jeho povest' však ani tie nenapravia.

„Podľa legendy uplietli rímski vojaci trňovú korunu Kristovi práve z tohto kríka. Hojne rástol na území Palestíny, „ hovorí. Hoci v našich končinách tento krík nie je rozšírený, darí sa mu tu dobre. „Je nenáročný a odolný. Tie, ktoré sú v našom arboréte, majú asi 25 rokov, „ spresňuje Hoľka. Paliurus si ľudia často zamieňajú s podobnou rastlinou - gledíciou, ktorú aj volajú „Kristova koruna“. Tá je však rozšírená v Ázii a v Severnej Amerike, takže v žiadnom prípade nemohla byť koruna vyrobená z nej.

DANIELA STAROVIČOVÁ

Plus jeden deň, 26.3.2008

Takýto bude Ježiš nad Prešovom!

Už je známa podoba Ježiša Krista, ktorý sa má vypínať nad Prešovom. Majster Martin Pala dokončil bronzovú zmenšeninu budúcej gigantickej sochy, ktorá bude merať 33 metrov.

„Teraz zväčším sadrový odliatok na približne trojmetrovú podobizeň a potom sa do tvorby zapoja aj ďalší spolupracovníci, „ povedal sochár Martin Pala. Výslednú sochu odlejú z betónu a jej vnútro bude duté.

Monument by mal stáť nad 90-tisícovým Prešovom do roku 2010. Vtedy sa končí volebné obdobie terajšieho primátora Pavla Hagyarého, ktorý projekt inicioval. Socha Ježiša aj s osadením a úpravou okolia by mala stáť 10 až 15 miliónov Sk (305-tisíc až 457-tisíc eur). (red, čtk)

Nový čas, 26.3.2008

Kňaz, ktorý vynašiel hromozvod

Prokop Diviš bol teológ. K tomu ešte filozof, vedec a experimentátor. Postavil hudobný stroj i hromozvod, aj keď ním chcel chytať blesky. Veril v silu elektriny azda skôr, než jej sám rozumel. Ani to ho neodradilo od experimentov. Narodil sa pred 310 rokmi.

Teológia a veda sa nie vždy nenávidia. Osvietení jednotlivci boli vždy na oboch brehoch, len sa musela ustrážiť hranica, za ktorou už jeden druhému nemali čo povedať. Vždy však jestvovali ľudia, ktorí túto hranicu prekračovali.

Václav Prokop Diviš sa narodil 26. marca 1698 v Helvíkoviach neďaleko Žamberka. Jeho rodičia boli drobní hospodári, no Diviš, ktorý vynikal v škole, získal od kňazského rádu premonštrátov štipendium na štúdium na jezuitskom gymnáziu v Znojme. Po absolvovaní štúdia vstúpil do rádu a v roku 1726 bol vysvätený za kňaza. Nikdy sa však nevzdal svojej lásky k prírodným vedám a filozofii.

Experimenty na fare

O desať rokov neskôr odchádza, už ako doktor teológie a filozofie, na faru v Přiměticiach, kde sa venuje svojej vášni, experimentovaniu s elektrinou. Vtedy sa pomaly rodia obor Diviša fascinoval natoľko, že sa rozhodol „spútať blesk“.

Jedným z prvých pokusov bolo Divišovo elektrum, sklenená guľa na drevenom hriadelí, ktorá sa trela o teľaciu kožu, čím vznikala statická elektrina. Divišovi to však nestačilo, veril, že sila blesku je podstatne väčšia.

Jeho, pre mnohých bláznivé experimenty, však začínali byť populárne. V roku 1750 ho na svoj dvor pozvala Mária Terézia. Ju i Františka Lotrinského zaujali natoľko, že Divišovi udelili zlaté medaily so svojimi podobizňami.

Stavbu slávneho Divišovho hromozvodu, ktorý nazýval meteorologický stroj, vyprovokovala smrť profesora a experimentátora Georga W. Richmana. Zabil ho blesk. Diviš reagoval traktátom o uzemňovaní elektrických výbojov, ktoré vznikajú v mrakoch.

Meteorologický stroj

Samotný stroj však zostrojil až o rok neskôr, v roku 1754. Vyzeral ako vysoký stĺp, na ktorom bol železný kríž s vodorovnými kovovými tyčami. Mal vyrovnávať napätie medzi nebom a zemou a odsávať elektrinu z oblakov. Stroj napokon slúžil ako hromozvod, čo Diviš pravdepodobne nevedel.

Teoretický traktát, ktorý mu predchádzal, však nemal širší ohlas, traduje sa, že najmä pre Divišove teologické odbočky, ktoré boli dávno prekonané.

Rok predtým však Diviš postavil elektrickú hracu skrinku Denis d'Or, takzvaného „Zlatého Diviša“. Elektrina spolu s kovovými strunami vydávala unikátny zvuk, ktorý napodobňoval zvuk orchestra. Tento Divišov stroj sa však nedochoval, jeho posledné stopy vedú do Bratislavy.

Diviš spôsobuje sucho

Kňazstvo si však Diviš pohneval až vtedy, keď začal elektrinou liečiť ľudí. Napriek tomu, že svoje pokusy konzultoval s poprednými lekármi svojich čias, zavážali šarlatánstvom: chcel liečiť ochrnutie a svalové kŕče. O pokusoch dokonca napísal niekoľko diel, väčšina neprešla cez cenzúru.

Je pravda, že elektrickú povahu blesku si pravdepodobne ako prvý všimol Benjamin Franklin. Hromozvod však postavil až v roku 1760. V tom istom roku dedinčania ten Divišov zničili. Myslel si, že rozháňa mraky a keďže krajinu postihlo veľké sucho, nešťastie zvalili na Diviša.

Aj keď bol Diviš študovaný teológ a filozof, kontakty udržoval najmä s „vedeckou“ komunitou, napríklad s Eulerom.

Diviš bol renesančný človek, jeden z osvietencov. Odhodil predsudky vedy i náboženstva a svoje presvedčenie sa pokúsil dokázať experimentmi. Niekedy viac, inokedy menej úspešne, občas na hraniciach zdravého rozumu. Napriek tomu, prvý hromozvod postavil on.

Tomáš Prokopčák
SME, 26.3.2008

Belgickí liberáli chcú eutanáziu aj pre deti

Rozšírenie práva na asistovanú smrť môže rozdeliť krehkú belgickú vládu.

Dorastenci by mali mať podľa belgických liberálov v prípade smrteľnej choroby právo na eutanáziu, teda lekársky asistovanú samovraždu.

Návrh flámskych demokratov a liberálov by mohol rozdeliť len nedávno vytvorenú vládu. Čerstvý premiér Yves Leterme tak má podľa britského denníka Daily Telegraph ďalší horúci problém na krku. Práve jeho kresťanskí demokrati by s najnovším návrhom mohli mať najväčší problém.

Proti eutanázii cez Veľkú noc vystúpil belgický kardinál. „Vyhýbanie sa utrpeniu nie je statočnosť,“ povedal kardinál Daneels podľa anglických novín. Reagoval tak na nedávnu eutanáziu flámskeho spisovateľa Huga Clausa, ktorý trpel na Alzheimerovu chorobu. Médiá jeho smrť podľa kardinála „glorifikovali“. V Belgicku je povolená eutanázia od roku 2002 pre dospelých, ak trpia neznesiteľnými psychickými a fyzickými bolesťami.

Mirek Tóda
SME, 27.3.2008

Poslanci NR prijali uznesenie k 20. výročiu sviečkovej manifestácie

Minister zahraničných vecí Ján Kubiš predvolá do svojho úradu maďarského veľvyslanca a vyjadrí ostrý protest, nesúhlas a znepokojenie nad situáciou v Mlynkoch. O tejto téme bude musieť šéf diplomacie informovať v najbližších dňoch aj poslancov Národnej rady. Vyžiadali si to na podnet Dušana Jarjabka zo Smeru SD. Parlament v prvý rokovací deň 20. schôdze tiež prijal uznesenie k 20. výročiu sviečkovej manifestácie. Zákonnodarcovia podporili návrh Pavla Abrhana z KDH, podľa ktorého slobodu nezískavame raz a navždy, ale tento zápas stále pokračuje. I napriek zhode a podpore poslancov sa v pléne objavili dva texty. Z Národnej rady pokračuje Juraj Jedinák.

Dobrá večer. Sme si vedomí, že protest stoviek občanov, ktorí žiadali náboženskú slobodu a dodržiavanie ľudských práv, bol dôležitým momentom pre modernú históriu Slovenska. Týmto slovami sa začína vyhlásenie. Podľa predkladateľa Pavla Abrhana z KDH sviečková manifestácia má dva rozmery.

Pavol Abrhan, poslanec NR, KDH: „Najvýznamnejším posolstvom 25. marca 1988 je túžba po slobode a schopnosť pre túto slobodu prinášať obeť.“

Nezávislý poslanec Vladimír Palko si myslí, že vyhlásenie má

význam, pretože zatiaľ nik túto udalosť nespochybnil.

Vladimír Palko, poslanec NR, nezávislý: „Sviečková manifestácia je udalosťou, ktorá pôsobí najvyšším zjednocujúcim spôsobom pre celé Slovensko.“

Podľa Júliusa Brocku z KDH sviečková manifestácia prispela k zmene režimu.

Július Brocka, poslanec NR, KDH: „Bola najvýraznejšou udalosťou 80. rokov pred novembrom 89. Teší ma, že dnes sviečková manifestácia v tomto zmysle spojila aj všetkých nás politikov.“

Predseda Ľudovej strany HZDS Vladimír Mečiar však slová kresťanských demokratov označil za neúprimné.

Vladimír Mečiar, predseda ES HZDS: „Práve z KDH vychádzajú tendencie a pokyny určovať otcom biskupom čo si politicky majú myslieť. Takéto pokusy odstrániť cirkev sú pokusom o novú totalitu. Preto z úcty k marcu súčasne protestujem proti tomu, čo sa dialo voči biskupom a kardinálovi Korcovi.“

Poslancov prekvapila aj skutočnosť, že napriek dohode sa objavili až dva texty vyhlásenia. Toto kritizoval poslanec SMK Gábor Gál.

Gábor Gál, poslanec NR, SMK: „Účastníci sviečkovej manifestácie nerobili nerozumné kompro-

Pápež miluje kóšer sladkosti

Benedikt XVI. má rád zákusky zo židovskej cukrárne.

RÍM. Istá cukráreň zo židovskej štvrti talianskeho hlavného mesta podľa prísnych noriem judaizmu pripravuje pápežovi cukrovinky. Medzi jej zákazníkmi patrí aj bývalý premiér Silvio Berlusconi.

Sladkosti z tejto cukrárne pápežovi prvý raz priniesol jeho lekár Giacomo Perugia. Odvtedy zakaždým, keď prichádza za pápežom, zájde najskôr do cukrárne a prinesie mu židovskú pizzu - sladký zákusok s píniovými orieškami, kandizovaným ovocím a hrozienkami. Pápež obľubuje mandľové a škoricové zákusky.

Sladkosti zo židovskej cukrárne sú pre Benedikta XVI., ktorý budúci mesiac oslaví 81. narodeniny, vhodné. Podľa kóšer pravidiel nemajú nasýtené živočíšne tuky. Tie zvyšujú cholesterol. (čtk)

SME, 27.3.2008

Minister Valentovič chce lacnejšiu antikoncepciu

Minister Valentovič chce lacnejšiu antikoncepciu. Stopli to zatiaľ ale národnári. Cirkvi a mimovládky tiež odmietajú dostupnejšie potraviny a umelé oplodnenie.

Rádio OKEY, 07:00, 27.3.2008

misy s vládnu garnitúrou. No po 20 rokoch, ako vidím, text návrhu vyhlásenia a text ktorý bol prečítaný, vidím, že už nejaké kompromisy sa robia.“

Nakoniec poslanci vyhlásenie schválili 126 hlasmi. Ďalej rozhodli, že vláda nebude musieť v parlamente vysvetľovať prevod pozemkov v Čiernej vode, ktoré vydal Slovenský pozemkový fond reštituentom v roku 2004. Opozícia na tento návrh nemala dost hlasov.

Rádio Slovensko, 18:00, 26.3.2008

Znesvätené kostoly

Zvonku vyzerajú ako kostoly, či synagógy, vo vnútri však nájdete diskotéku, posilňovňu, či koncertnú sieň. Aj takto končia znesvätené sakrálné stavby.

V centre Tvrdošína je stará synagóga. Niektorí starší obyvatelia sa dodnes nezmiarili s tým, že z niekdajšieho svätostánku sa nakoniec stala reštaurácia s barom a diskotékou.

Jozef Krúpa, miestny pamätník: „Niektorí nás aj klamali, že tam bude dom smútku a kadečo takto viete.“

V Komárne je dnes zo starej synagógy športové centrum.

Jozef Litva, majiteľ športového centra: „Sme aj radi, že sa používa na oveľa normálnejšiu vec, jak kedysi sklad zeleniny.“

Iný príbeh má Kostol klarisiek v Bratislave. Na náboženské účely sa nepoužíva už niekoľko storočí. Jedna z povier navyše hovorí, že v tomto kostole niekto spáchal samovraždu.

Andrej Filípek, katolícky kňaz: „Mohlo sa to stať, ale poviem to asi takto, že zrejme až v čase, keď odišli klarisky.“

Kostol dnes patrí mestu a slúži predovšetkým na kultúrne akcie.

Vladimír Grežo, Bratislavské kultúrne a informačné centrum: „Koncerty, malé divadelné projekty, ale aj výstavy.“

Pri pravidlách katolíckej cirkvi stačí spraviť v kostole koncert so svetskou hudbou a už je problém.

Andrej Filípek, katolícky kňaz: „Dochádza vždy k znesväteniu kostola alebo profanácii kostola, ak tam čokoľvek, čo nesúvisí s bohoslužbami, sa uskutočňuje.“

Problémy so znesvätením mal asi pred 30 rokmi aj Dóm svätého Martina.

Andrej Filípek, katolícky kňaz: „Tam nahrávali film a vošli tam s koňmi. Vlastne vtedy došlo čo viem k znesväteniu tohto chrámu a musel byť nanovo vysvätený.“

Odsvätenú kaplnku majú donkonca aj vo Vatikáne. Nič nekalé sa v nej ale nestalo. Nepotrebovali ju, tak si z nej spravili kino.

Martina Dratvová
TV Markíza, 19:20, 27.3.2008

Slováci zachraňujú kláštor v Západných Čechách

Nebyť Slovákov, Česko by prišlo o významnú kultúrnu pamiatku. Kláštor Štenovice, ktorý sa nachádza len pár kilometrov za Plzňou, si pod patronát zobrali naši veriaci. Postupne ho začali čistiť a opravovať. Ak všetko pôjde ako má, chcú v ňom zriadiť komunitné centrum. V Západných Čechách totiž žije jedna z najpočetnejších slovenských komunít u našich susedov.

Kostol svätého Prokopa spolu s bývalým kláštorom trinitárov sa konečne dočkal opravy, I keď ich čaká ešte veľmi dlhá cesta, slovenskí veriaci na západe Čiech sa už teraz tešia na nové komunitné centrum.

Páter Miroslav, Slovenské katolícke centrum Plzeň: „Rozpočet dva a pol milióny, výmena teda krovu, ktorý je poškodený a krytiny a fasáda, no a tie ďalšie vnútorňajšie úpravy to budeme musieť nejako svojpomocne robiť, aby sme mohli

vytvoriť to centrum, takže bude to iste siahať až do nejakých čiastok miliónov.“

Náročné stavebné úpravy potrebuje celý objekt. Nadšenci však objavili mnoho krásnych a starodávnych vecí z pôvodného vybavenia. To všetko chcú zachovať, roboty sa neboja.

slovenskí veriaci: „Najväčší problém bola strecha, lebo vlastne keď do domu zateká, tak vznikajú najväčšie škody.“

slovenskí veriaci: „Drôty sú odizolované, zásuvky sú teda v dezo-látom stave.“

slovenskí veriaci: „Voda, tak vodu si musíme nosiť z cintorína, nemáme vodu.“

Komunita našich krajanov veriacich v Plzni a najbližšom okolí utešene rastie. I tak Slovenské katolícke centrum potrebuje čas a samozrejme peniaze. **Martin Maruniak**

TV Markíza, 19:20, 26.3.2008

Útok na slobodu svedomia?

Útok na slobodu svedomia. Takto mimovládne organizácie nazvali dnešný pokus vlády schváliť Národný program sexuálneho a reprodukčného zdravia. Nepáči sa im, že ministerstvo zdravotníctva chce liberalizovať interrupcie a zvýšiť dostupnosť antikoncepcie. Vláda rokovanie o tomto bode prerušila.

Interrupcie u nás nerobí len nemocnica v Trstenej na Orave. Lekári si uplatnili výhradu vo svedomí, aj v iných nemocniciach platí, že gynekológ môže byť proti. A tak musí žena zákrok podstúpiť u iného lekára. Po novom by umelé prerušenie tehotenstva malo byť povinné pre všetky nemocnice.

Ivan Valentovič, minister zdravotníctva SR (nominant Smeru-SD): „Z môjho pohľadu môže priniesť zníženie počtu interrupcií, nie tak, ako sa hovorí, že teraz tu ideme uvoľniť interrupcie.“

Mimovládne organizácie sú proti. (archívne zábery z 25.3.2008)

Mária Demeterová, koordinátorka projektu Zachráňme životy: „U nás je veľmi ľahké zbaviť sa dieťaťa. Nija-

ké otázky, odhovárania, žena žiadať podpíše, zaplatí a o chvíľu je po všetkom.“

(koniec archívnych záberov)

Podľa mimovládok, národný program prinesie zníženie reprodukcie a zvýšenie neplodnosti a rakoviny v dôsledku užívania antikoncepcie.

Jana Tutková, Centrum pre bioetickú reformu: „Ignoruje vyhlásenie Svetovej zdravotníckej organizácie o karcinogénnosti hormonálnej antikoncepcie a ďalšie výskumy.“

Rezort zdravotníctva užívanie antikoncepcie napriek tomu presadzuje. Hoci je na predpis, užívateľky si ju hradia v plnej výške. Výrobcovia by ale podľa ministra mohli znížiť jej cenu.

Ivan Valentovič, minister zdravotníctva SR (nominant Smeru-SD): „Niekedy sa ukáže, že lepšie je predať 20 preparátov za 80 korún, to hovorím ako príklad, ako päť za sto korún.“

O Národnom programe sexuálneho a reprodukčného zdravia bude vláda rokovať o týždeň. Minister zdravotníctva je presvedčený, že ho schváli. **STV, 19:30, 26.3.2008**

Vláda o sexe nedorokovala

Vláda prerušila včera rokovanie o kritizovanom Národnom programe ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia. Ten žiadala stiahnuť tak Konferencia biskupov Slovenska, ako aj niektoré mimovládne organizácie.

Podľa KBS neprináša pozitívne riešenia skutočných problé-

mov slovenského národa, mnohé z nich, napríklad zlý demografický vývoj, iba prehĺbi. Občianske združenie Fórum života zase poukazuje na to, že program viac liberalizuje potraty, je podľa nich silne ideologicky zaťažený a jednostranný. (tasr)

Plus jeden deň, 27.3.2008

Vláda chce učiť ľudí naplánovať si rodičovstvo

Dostupnejšie umelé prerušenie tehotenstva, sterilizácie či antikoncepciu, to všetko plánuje ministerstvo zdravotníctva zabezpečiť pre ženy v priebehu najbližších štyroch rokov. Navrhuje aj možnosť legalizácie potratových tabletiiek či finančné príspevky na antikoncepciu a interrupciu pre ženy zo sociálne slabších skupín.

Schvaľovanie Národného programu ochrany sexuálneho a reprodukčného zdravia, ktorý tieto opatrenia obsahuje, však pre nesúhlas ministra školstva Jána Mikolajovi sa nepozdáva zavedenie sexuálnej výchovy na školách. „SNS je národné orientovaná kresťanská strana a hlási sa k týmto hodnotám,“ reagoval. Prekáža mu i samotná terminológia, ktorú používa ministerstvo zdravotníctva. Namiesto o sexuálnej výchove by radšej hovoril o výchove k rodičovstvu.

Ministerstvo zdravotníctva je presvedčené, že do budúcej stredy sa problém podarí vyriešiť. „Dovtedy by sa mal vytvoriť dostatočný časový priestor, aby sa do Národného programu zaradili malé zmeny, ktoré navrhujú niektorí ministri,“ uviedla hovorkyňa rezortu Silvia Horváthová. Ministerstvo je podľa nej prístupné diskusii, ale len s racionálnymi argumentmi, konkrétnymi faktmi alebo odbornými medicínskymi stanoviskami. Ideologické pripomienky odmieta. „Národný program je základným predpokladom na zlepšenie kvality a dostupnosti zdravotníckych služieb v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia a môže priniesť zníženie počtu interrupcií,“ uzavrela.

Niečo úplne iné si myslí Konferencia biskupov Slovenska. Podľa nej nielen že program nerieši skutočné problémy, ale môže ešte viac prehĺbiť demografickú krízu na Slovensku. To isté tvrdia aj aktivisti z organizácie Fórum života. „Tento program nie je národný, pretože reprezentuje len úzky názorový profil. Nehľadá pozitívne riešenia demografickej krízy, ba práve naopak,“ povedal výkonný riaditeľ Fóra života Marek Michalčík.

Okrem interrupcií a antikoncepcie rieši program aj umelé oplodnenie, kontrolu sexuálne prenosných infekcií, prevenciu onkologických ochorení, prevenciu domáceho násillia a sexuálneho zneužívania a prevenciu obchodovania so ženami. Ale tiež i podporu dojčenia či bezplatné očkovanie proti vírusu spôsobujúcemu rakovinu krčka maternice.

Mal by sa začať plniť už od tohto roka s tým, že postupne by zaň prebrali zodpovednosť samosprávy. Tým sa táto myšlienka nepozdáva. „Mohlo by sa to považovať za zásah do kompetencií samospráv. Keď bude mať program jasnejšiu legislatívnu podobu, budeme sa naň pozerat' cez kompetencie a financie, ale najmä z pohľadu vykonateľnosti. A k tomu by sme veru mali pár poznámok,“ reagoval predseda ZMOS Jozef Turčány.

Tento program nieje národný, pretože reprezentuje len úzky názorový profil. Nehľadá pozitívne nesená demografickej krízy, ba práve naopak Marek Michalčík, riaditeľ Fóra života

Slávka Sélešová
PRAVDA, 28.3.2008

Ciele vlády v programe sexuálneho zdravia

Čo chce ministerstvo docieľiť do roku 2010

- zvýšiť percento žien, ktoré užívajú antikoncepciu, z 19% na 40%
- znížiť počet interrupcií na žiadost' ženy z 11% na 6%
- zvýšiť percento tehotných, ktoré navštevujú poradňu ešte pred 12 týždňom tehotenstva, zo 60% na 85%
- znížiť úmrtnosť novorodencov zo 7,1 (na tisíc živonarodených) na 3,5
- znížiť úmrtnosti matiek pri pôrode z 8 na 3 (na stotisíc živonarodených detí)
- znížiť úmrtnosť na rakovinu prsníka a rakovinu krčka maternice
- zaviesť sexuálnu výchovu v školách

Povinné interrupcie

Ministerstvo chce tiež presadiť, aby všetky gynekologicko-pôrodnické pracoviská, s výnimkou cirkevných, vykonávali umelé prerušenie tehotenstva a genetickú diagnostiku nenarodeného dieťaťa. Odôvodňuje to tým, že na Slovensku sa v minulých rokoch výrazne znížila ich dostupnosť, lebo výhradu vo svedomí si neuplatňujú lekári jednotlivito, ale prenášajú ju na celé zdravotnícke zariadenie. „Uvedený stav spôsobil domácu potratovú turistiku, kde nezriedka ženy v najchudobnejších slovenských regiónoch sú nútené vynakladať ďalšie finančné prostriedky na cestovanie za uvedenými službami,“ tvrdí ministerstvo.

Príspevky na interrupciu

Na bezplatnú interrupciu a núdzovú antikoncepciu by mali mať nárok obeť znásilnenia, štát by prispieval na potraty aj ženám zo sociálne slabších vrstiev. Pre ne by mali byť lacnejšie aj antikoncepčné tabletky. „Antikoncepčné prostriedky nemožno vnímať z komerčného pohľadu, ale treba ich chápať ako lieky, ktoré zabezpečujú a zvyšujú kvalitu sexuálneho a reprodukčného zdravia,“ uvádza sa v programe.

Príspevok pri narodení

Na príspevok pri narodení dieťaťa, ktorý je dnes 4 560 korún, by mala mať po novom nárok len tá žena, ktorá počas tehotenstva riadne navštevovala lekára. Táto podmienka už takmer dva mesiace platí pri príplatku k príspevku pri narodení prvého dieťaťa. Okrem toho by sa mali obnoviť návštevne služby pôrodných asistentiek doma u žien pred pôrodom a počas prvých dní po ich návrate z pôrodnice. PRAVDA, 28.3.2008